

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 48.

V Ljubljani, 30. listopada 1906.

XLVI. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: † Simon Gregorčič! — Naš denarni zavod. — Učiteljske zveze in njih kulturni pomen. — Učiteljstvu in učiteljskim društvom v preudarek. — Vzroki pijančevanja in kako jih preprečiti? — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Politiški pregled. — Vestnik. — Razgled po šolskem svetu. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

† Simon Gregorčič!

Ljubljani naš pevec, oboževan od blagih in poštenih sre, goriški slavec, je umrl. Srebrnočiste strune so popokale, šel je v tiho domovanje, v svoj planinski raj. Odvedla ga je smrt — rešenica v tiste sinje višave, odkoder je prišlo njegovo pevsko navdušenje, ki je dvigalo in tešilo na tisoče sre.

Simona Gregorčiča ni več!

Dne 24. t. m. je za vekomaj zatisnil trudne oči.

Iz svoje bogate, vzornočiste duše je izločil najlepše bisere ter jih poklonil svojemu narodu. Ko mu je vse daroval, je šel počivat. Umrl je telesno, njegovo ime pa ne umrje nikoli!

Kaj pomeni Simon Gregorčič za slovensko književnost, to ima dognati naša kulturna zgodovina. Gotovo je, da si je priboril med prvaki slovenskih pesnikov eno najodličnejših mest. Prešeren je ustvaril umetno slovensko pesem, Stritar ji je določil obliko, oboje — Prešernovo veličino in Stritarjevo mojstrstvo — je združil Gregorčič v svojih nesmrtnih poezijah...

V njegovih pesmih ni veselega akorda. Samo tedaj, kadar zahrepeni po svojem planinskem raj, zazveni nekaj kot vesel vzklik iz prsi po svobodi hrepenečega sina solčnih planin! Sreča se je samo nagnila k njemu. Prišla je kot blesteč sen, ki se porodi in umrje v istem hipu.

„Človeka nikar!“ je zaprosilo njegovo sree.

Kdo bi verjel? Proti solncu so se dvignile umazane megle, da ga zatemne in mu upihnejo poživljajočo svetlobo.

Da, tako je bilo!

Vstali so ljudje in so s sovražno, uničujočo silo udarili po blagem pesniku, ki ni mogel preboleti udarca! Hoteli so ubiti njegovo umetnost, a ubili so samo umetnika. Umetnost je ostala čista in neoskrunjena, ker je večna in božanstvena in je ne doseže nobena zlobna moč. Ob njegovi smrti se jim zbuja kesanje. Ali je samo hinavščina, da se tope od žalosti sedaj, ko ga ni več?

Sedaj mu je pač enako!

Njegovo ime živi: od najvišjih krogov do zadnje gorske kočee prehaja od ust do ust. Med svojim ljudstvom si je ustvaril sam večno življenje. Umetnika so ubili, umetnost živi!

Slovensko učiteljstvo naj odkriva slovenski mladini neizčrpno bogastvo njegovih poezij, naj jo navdušuje za one vzore, ki je zanje gorelo in o njih pelo njegovo sree.

Slava Simonu Gregorčiču!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca vinotoka 1906 K 210.959.87.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Učiteljske zveze in njih kulturni pomen.

Kakor smo že zadnjič omenili, je priobčila celjska „Domovina“ članek, v katerem govori o učiteljskih zvezah in njih kulturnem pomenu. Imenovani list pravi, da bi moral vsak, kdor opazuje političke razmere ne samo v Avstriji, ampak po vsem svetu, obupati nad prihodnostjo človeštva. Zdi se ti, kakor bi se bili ljudem zmešali pojmi, kakor da so vsi hkratu postali nesposobni trezno misliti in soditi ter ločiti važno od nevažnega, dobro od slabega. Vsega javnega življenja so se polastili politiki, navadno politiki najslabše vrste, ki v svoji površnosti ali brezvestnosti trosijo med množice krive pojme o političkih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih, da potem tako zmešane množice tem lažje ovladajo in izkoriščajo. S svojo nečuvstvo, neprestano agitacijo v listih, na shodih in zborih vseh vrst se jim to tudi posreči. Vsi, ki ne morejo ali ne utegnejo sami premišljati o javnih vprašanjih, postanejo polagoma njih žrtve ter se navzamejo pomalo teh vsak dan jim ponavljanih krivih naukov. Zato so ti krivi preroki potegnili vso moč nase in gospodarijo v javnosti, predpisujejo vladam pot in smer ter po svoji volji razpolagajo z denarji davkoplačevalcev.